

Izhaja vsako sredo in petek zjutraj.
 Stane za celo leto 15 L.
 » pol leta 8 »
 » četrt leta 4 »
 Za inozemstvo celo leto lir 40.
 Na naročila brez dopolne naročnine se ne moremo ozirati.
 Odgovorni urednik: Polde Kemperle.

GORIŠKA STRAŽA

Št. 51

V Gorici, v petek 1. julija 1927.

Leto X.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi se računajo po dogovoru in se plačajo v naprej. — List izdaje konsorcij »Gor. Stražec«. — Tisk Katoliške tiskarne v Gorici. Riva Piazzetta št. 18.
 Uprava in uredništvo: ulica Mameli št. 5. (prej Scuole).
 Telef. int. št. 308

Dve izjavi.

Že večkrat smo imeli priliko pozkati kako v italijanski javnosti ni enotnega mnenja o postopanju z nami kot z narodno manjšino. Naj navedemo danes v dokaz te naše trditve izjave dveh odličnih javnih delavcev, ki se po svojem položaju morata baviti z narodno manjšinskim vprašanjem.

Politični tajnik naše pokrajine inž. Caccese je imel pred dnevi v Gorici predavanje o »obmejni šolah«. Po ostri kritiki šole, učiteljev in duhovnikov v prejšnjih letih, pride predavatelj na sedanjo ljudsko šolo in pravi (posnemamo po »Piccolu« z dne 24. VI.):

»Prvi korak k izboljšanju je bil storjen z upeljavo italijanščine kot učnega jezika. Toda ta odredba ni rodila zaželenih uspehov, ker se ni vzporedno s tem poskrbelo, da bi se tujerodni protitalijanski učitelji zamenjali z italijanskimi fašistovskimi učitelji. Velike so sicer težkoče, ki ovirajo izvedbo te naloge, toda gotovo je, da se lahko postopa z večjo odločnostjo in se tako zadeva privede do končne rešitve.

V majhnem tujerodnem otroku »Balilli«, ki poje domoljubne pesmi in steza roko v rimski pozdrav, lahko že vidimo bodočega udanega in zvestega Italijana, kakor so se pokazali zveste in udane beneški Slovenci, ki so v veliki osvobodilni vojni doprinesli toliko čudovitih dokazov discipline in junaštva. Toda ti člani »Balilla« morajo biti vzgojevani od učiteljev, ki so v resnici Italijani in fašisti. Treba je izločiti iz šole vse protifašistovske učitelje, ki zlorabljajo zaupanje vršijo v deviški duši otroka ničevalno in nevarno delo, tako da smo dolžni nastopiti odločno in brez šibkosti, da ne izdamo naše revolucije, ki se neprestano razvija.«

Nato razpravlja govornik o verouku v šoli. V teh deželah, kjer je vera globoko vkoreninjena v vesti ljudi, združuje vera obe plemeni v enem čustvu in zato more izvrstno služiti, da se ustvari tisto notranje razumevanje, ki je predpogoj vsakega asimilacijskega postopanja. Govornik si ne zakriva nevarnosti, ki jih prinaša sedanji način verskega pouka ter ne da bi globlje razpravljajal o tem delikatnem vprašanju, napove samo, da bo oblastvu predložil načrt, kako naj se ta nevarnost odstrani. Fašistovska vlada bo, kakor je rešila že druge težke probleme tudi tega rešila.

Profesor Gallavresi, zastopnik Italije pri zborovanju Svetovnega udruženja društev za Zvezo Narodov je pri tej priliki v Berlinu izjavil (glej naše tozadevno poročilo v »Straži« od 15. junija):

»Kar se tiče naše slovanske manjšine, katere zastopnik poslanec dr. Besednjak sedi poleg mene, posudarjam, da bomo naše razmere sami med sabo prijateljsko uredili. Tako upam in to je v interesu slovanske manjšine same.«

Nekoliko pozneje je profesor Gallavresi napram posl. drju Besednjaku ponovno izrekel upanje, da ne bo treba debatirati v oktobru o slovanski manjšini, ker se moramo do tedaj sporazumeti.

Kakšno je naše stališče? Mi se pridružujemo naziranju prof. Gallavresija, ker smo vedno in povsod zastopali načelo prijateljskega sporazuma med narodno večino in manjšino, kajti le iskren, pravičen sporazum tvori podlago za mirno in plodno sožitje. Tako sožitje je pa tudi državna potreba in državna korist.

Kaj se godi po svetu?

Pretekli pondeljek so sosodje poslanske zbornice v Prazi poslušali velikanski kralval, ki so ga uganjali gospodje poslanci med sejo. Tintniki so frčali sem ter tja, par klopi je šlo na kosce, padale so klofute in stenografi so se potili, ker so morali v občem šundru pisati poslanske govore in zmerjanja. Takih prizorov smo bili vajeni v avstrijski zbornici. Tam so bili poslanci pravi mojstri, če so hoteli koga prepviti. Da so dunajski prizor prenesli v Prago, je moralo biti res nekaj važnega in za celo državo pomembnega.

Želje gospoda Kramarja.

Vihar ogorčenja se je dvignil v vrstah protivladnih strank zastran predloga o upravnih spremembah. Te spremembe je predlagala vladna večina. Kot poročevalec je pa bil določen znani nacionalist dr. Kramar.

Ta poslanec se je že v avstrijskem parlamentu z vso njemu lastno vneto potegoval za narodne pravice svojih rojakov. Zato je že pred vojno, še bolj pa v vojnem času pretrpel marsikako grenko uro. Njegovo plameteče rodoljubje pa se je po osvoboditvi domovine sprevarilo v sovraštvo proti Nemcem, ki

žive v češkoslovaški republiki. Dr. Kramar je v nemških očeh eden njihovih najstrastnejših nasprotnikov. Zato so proti njegovemu predlogu bili v prvi vrsti zastopniki nemške komunistične, nemške socialistične in nemške nacionalistične stranke. Pridružili so se jim pa še češki komunisti in socialisti ter narodni socialisti.

Nova upravna reforma določa, da se ena tretjina članov deželnih in okrožnih odborov kar določi od vlade, ostali dve tretjini se pa volita. Volivna pravica velja šele za osebe od 24. leta dalje in ne že od 21. kot doslej. Iz finančnih razlogov se ne ustanovijo okraji.

Ti vladni predlogi zadenejo predvsem opozicijo in pa manjšine. Vladne stranke imajo pa zagotovljeno premoč z diktirano tretjino; pri volitvah pač tudi odnesejo večino, ker pri volitvah je že tako, da zmagata tisti, ki ima škarje in platno v rokah. Manjšine so pa prikrajšane v tem, da se ne ustanove okraji, v katerih bi Nemci ali Madžari samostojno gospodarili. Češki uradnik bo le vedno ukazoval v okrožjih z nečeškim prebivalstvom. Po mnemju opozicije nosi na sebi vladni načrt pečat centralizacije in nacio-

nalizma. Obenem pa strankarske oligarhije (t. j. vlade nekaterih strank), ker si s tem načrtom osem strank združenih v vladni večini, zasigura svoj stolček na vse večne čase. Nemški vladni stranki (kršč. socialci in pa Landbund t. j. Kmečka zveza) se pa branijo očitkov, ki lete nanje od njihovih rojakov z ugotavljanjem, da je po novem načrtu sigurna vdeležba nemške manjšine v vladi. Seve imajo navidez čisto prav, a narodna nestrpnost že najde pota, da pod tem videzom pride lepo do cilja.

Že tedne pred razpravo v parlamentu se je govorilo, da bo v zbornici ob razpravi vladnega načrta prav živahno.

Živahna seja.

Že ko je vladni poročevalec dr. Kramar, poslanec nacionalne demokratske stranke, stopal proti govorniškiemu odru, je zadonelo po dvorani oglušujoče vpitje. Nemci so zagnali vik: »Kramar gre obešat avtonomijo! Sramota! Pfuj!« Med vpitjem in žvižganjem naznani zbornični predsednik Malypeter, da sme od vsake stranke govoriti le po en poslanec, in sicer le deset minut. V imenu opozicije stavi nemški socialdemokrat dr. Czech predlog, da sme vsak govoriti po eno uro. Pri glasovanju je bil ta predlog odkljuden s komaj štirimi glasovi večine. Ko začne govoriti dr. Kramar, začno opozicionalci trobiti, piskati in vihteti otroške drdre, da se sploh ni slišal predsednikov glas, ki je zvonil za mir. Kramarjev glas se je kar vtopil. Začel je svoj govor diktirati kar dvema stenografoma. Ropot traja že tričetrt ure. Vladni poročevalec energično pozove zborničnega predsednika, naj že naredi red. Seveda je nemogoče. Čez pet četrt ure Kramar neha diktirati. Vladna večina mu ploska. Neki komunistični poslanec se pa rije med gnečo okoli govornikovega odra in nese Kramarju v dar policijski pendrek (gumijasto palico, ki jo rabi policija kot orožje). Ta zasmeh razburi poslance večine in začne se splošno prerivanje. Zaušnice padajo na desno in levo.

Duhovi se pomirijo komaj tedaj, ko povzame besedo prvi opozicionalni govornik. Ta poudarja, da se mora ohraniti samouprava. Komunistični govornik je mnenja, da pomeni vladni predlog napad na splošno volivno pravico.

Kljub odločnemu odporu opozicije bo pa vladni predlog brez dvoma prodr. Če se bo pa zakon tako strogo izvajal kot žele češki nacionalisti, bo hudo zadel manjšine in pa avtonomistični pokret. Značajna češka demokratična miselnost bo po zaslugi nacionalistov dosti izgubila. Država sama pa si v mednarodnem svetu ne bo utrdila svojega položaja, če bo hodila po stopinjah nacionalistov Gajdovega kova.

Že večkrat smo v »Straži« poročali, če se bravci še spominjate, da v vrstah ruskega boljševizma sumljivo poka. Dokler je še živel okrutni in strogi Dzerdzinjski, načelnik revolucionarnega tribunala »Čeke«, so stale vrste ruskih komunistov trdno sklenjene. Po njegovi smrti so pa začele dvigati glavo sumljivo osebe, ki so na skrivaj rovarile proti vladni večini. Seveda

so bili taki pojavi že v kali udušenosti. Stvar pa je postala bolj pereča, ko sta se na čelo nezadovoljnežev postavila Zinovjev in Trockij. Ta zadnji sploh dela sive lase uradni komunistični stranki.

Čisti komunisti.

Naj na kratko ponovimo, v čem se loči opozicija od vladne struje. Sama sebe smatra za pravoverno komunistično strujo. Zato zagovarja svetovno revolucijo in obsoja vse trezne komuniste, ki uče, da so dejanske razmere danes take, da ni še čas zatrobiti znamenje za svetovno revolucijo. Najhuje pa zamerjajo ti čisti komunisti, da se je v Rusijo spet vrnil kapital. Očitajo vladni struji, ki jo vodita uvidni Stalin in Buharin, da utira pot kapitalizmu in da podpira na škodo delavskih množic stan srednjih kmetov, tako zvanih »kulakov«. Na ta način se je po mnenju »čiste« Trockijeve struje boljše viške Rusija izneverila temeljnim naukom Ljenina, očeta revolucije.

Vladajoča struja pa odgovarja, da je »čisti« komunizem danes sploh neizvedljiv. Rusija živi v stiku z drugimi državami in mora živeti, če sploh hoče živeti, po zakonih, ki uravnavajo meddržavne odnose. Če danes začne pridigati očitno svetovno revolucijo, se samo sebe izloči iz mednarodnega življenja. Rusija ni država kje na luni, da bi lahko sama zase brez ozira na sosede živeła. Vezana je na mednarodno trgovino in si mora za svetovno revolucijo šele dobiti realno podlago, potem jo bo lahko izvedla. »Čisti« komunisti so za enkrat še sanjači, ki nimajo pojma o dejanskem življenju.

Toda kljub tem dokazom je opozicija tajno delala. Prirejala je zborovanja ponoči v gozdovih. Ko sta si lansko poletje do tedaj nespravljiva nasprotnika Trockij in Zinovjev podala roke za složen nastop opozicije, se je opozicija na videz podvrgla strankarski disciplini. Ni pa opustila rovarjenja. Razširjala je letake in brošure proti »kapitalističnim komunistom«. Pravi prelom med Trockijem in vlado pa pomeni eden njegovih zadnjih nastopov. Vlada je namreč poslala v sibirsko prestolico Novosibirsk, enega izmed voditeljev opozicije Smilgo. Sicer mu je dala odlično službo, a ga je hotela s tem povišanjem pregnati iz Moskve. Prav isti dan, ko je bil v Varšavi umorjen Vojkov, se je Smilga na moskovskem kolodvoru poslavljajal. Ob slovesu je Trockij govoril tisočglasni množici svojih pristašev in je vlado hudo napadel.

Poraz »čistega« komunizma.

To je pa končno že začelo presejati zmerni struji. Osrednja nadzorstvena komisija (C. K. K.), ki je nekako vrhovno boljševiško disciplinarno sodišče, je uvedla postopanje proti Trockiju in Zinovjevu. Za enkrat ju pa še ni to sodišče izključilo niti iz strankinega vodstva. Za to je bil sam Stalin, ki se boji prehudih razkolov v komunistični stranki. Vendar pa je vladna struja začela delati med množico razpoloženje proti voditeljem »čiste« struje. C. K. K. pravi v svojem poročilu, da je štiri leta mirno gledala, kaj opozicija počenja. Zdaj se je pa le potrebno vprašati ali bi ne bilo umestno vreči Trockija in Zi-

novjeva iz vodstva. Ta izjava pomenja prikrito grožnjo, da je že pripravljen železniški vagon, ki bo oba prevroča komunista odpeljal za Smilgom. Vlada se je končno odločila, da započne odločno borbo proti opoziciji. Zunanja politika jo sili, da napravi doma red. Volja zmerne struje, da ukroti radikalne Trockijeve privržence, je pa za svet jasen dokaz, da se niti v boljševiški Rusiji ne dajo izvesti komunistične sanjarije. Vsem onim pa, ki že pri besedi »Rusija« vidijo rdeče komuniste, je pa to v dokaz, da vlada v Rusiji sicer drugačen ustroj kot na zapadu, ki pa z daleka ni tako strašilo kot bi je rade naslikale nekatere velesile.

Okno v svet.

Za svobodno trgovino.

V Štokholmu na Švedskem so otvorili mednarodno zborovanje trgovskih zbornic. Vsi navzoči so poudarjali, da se mora odpraviti vse kar ovira mednarodno trgovanje. Na zborovanje je prišlo 1100 odposlancev iz raznih držav.

Fašisti v Bolgariji.

Nekateri politiki v Sofiji delajo na to, da bi se ustanovila v Bolgariji posebna fašistovska stranka. Bajje so odposlanci italijanskega fašizma pozvani, da organizacijo izvedejo.

Za razorožitev na morju.

V Ženevi se je v pondeljek zbrala konferenca za razorožitev na morju. Vdeležujejo se je Amerika, Anglija in Japonska. Francozi in Italijani so poslali le svoje opazovalce na zborovanje.

Kemal paša v Beogradu.

Med Jugoslavijo in Turčijo se vodijo živahna pogajanja, da bi se sklenila prijateljska pogodba. Ko bodo končana bo prišel v Beograd sam predsednik turške republike Kemal paša, ki se zdaj zdravi v Karlovih Varjih. To zblíževanje vzhodnih držav zapadni politiki z zanimanjem motrijo.

Politično pisanje.

Poluradni list »Popolo d'Italia« je pretekli teden pisal nekaj, kar cika na angleško-italijanske odnose. V listu se bere: »Ker je Italija razočarana nad Versaillesom (t. j. mirovni dogovor) in ker se dogodki ob Adriji tako razvijajo, mora Italija kljub temu, da prijateljstvo Anglije visoko ceni, mirno opazovati angleško-ruski spor, ki se odigrava na vseh kontinentih. To pa še bolj zato, ker spor že kaže ponavljajoče se znake in ker je očitno, da Nemčija in Francija ne podpirata Anglije.«

Bo spet gremelo.

Vsake kvatre se bere, da so se spopadli Nemci in francoski vojski kje v Porenju. Po vsakem takem

spopadu, ki navadno konča s smrtjo enega ali dveh, se skalijo odnosi med mejašema ob Renu. Pretekli teden so se zgrabili trije francoski vojaki z osmimi nemškimi mladeniči. Dva Francoza sta obležala težko ranjena.

DNEVNE VESTI.

Uprava

je današnji številki priložila poštne položnice za tiste naročnike, ki še niso plačali naročnine za drugo polletje.

Visok obisk.

V naše kraje je prispela že drugič vojvodinja d'Aosta. Nadzira otroške vrtce. Obiskala bo tudi par okoliških vasi, in sicer Bilje, Vrtojbo, Kojsko ter Anhovo.

† Friderika Vodopivec.

Kakor je G. Straža že sporočila, je umrla v nedeljo dne 26. junija zvečer v cvetu svoje mladosti blago dekle Friderika Vodopivec iz Kamenj (Kukanje). Bolehati je začela v zadnjem času na želodec. Zato se je odločila za operacijo, kakor so zdravniki svetovali, a zaman. Tretji dan po operaciji je izdihnila v bolnici usmiljenih bratov svojo blago dušo. Umirajoč se je priporočala v molitev. Bila je zelo pridna družbenica Marijine družbe v Kamnjah in v Gorici in odbornica društva Skalnica. Bila je tudi dobra pevka in nas je še pri zadnjem shodu društva Skalnica razveseljevala z lepim petjem. Tudi za Slovensko sirotišče je storila marsikak korak. Naj omenimo, da je bila svoj čas v zavodu Slovenskega sirotišča, ker bi bila prav rada postala šolska sestra tretjega reda sv. Frančiška. Iz zavoda Slov. sirotišča je šla v Maribor, da bi stopila v noviciat — a žal da je morala ta namen opustiti, ker so zdravniki drugače svetovali.

Družbenice Marijine družbe v Gorici, Slovensko sirotišče in Skalnica so jej priredili lep pogreb. Počivaj v Bogu in v Mariji, preblaga Friderika in moli za nas v nebesih!

»Soška straža«.

Po kratkem življenju kot dnevnik je malo znani goriški list »La Voce di Gorizia« prenehal četrtek izhajati. To se je zgodilo sporazumno z vodstvom fašistov v Gorici, ker bo začel izhajati dvakrat na teden uradni fašistovski list »La Vedetta dell'Isonzo«.

Davek na samce.

Finančna intendantca opozarja vse one zavode in tvrdke, ki morajo kot delodajalci skrbeti za plačilo samskega davka svojih nastavljenecv na sledeče: Davek se mora po dosedanjih določilih plačati v času od 15. jan. do 15. julija pri pokrajinskih zakladnih oddelkih (Sezioni di Tesoreria Provinciale). Da

Kri za kri.

To geslo velja danes v Rusiji. Neka oseba je ustrelila pred dnevi Orlova, predsednika vojaškega sodišča. Zato so pa sovjetski komisari obsodili na smrt tri osebe, ki so bile osumljene špijonaže.

se vplačevanje olajša je sedaj določeno, da sprejema davek tudi registrski urad, v katerega področje prizadeta stranka spada. Registrski uradi izdajo pravilna potrdila o vplačilu.

Posebni tribunal.

Izredno sodišče za zaščito države dobro deluje. Pred tremi dnevi so zopet obsodili 5 oseb. Med temi so trije Tržačani, ki so razširjali komunistične letake.

Pokojnine naših ljudskošolskih učiteljev.

Iz Rima nam poročajo: Glede pokojnin ljudskošolskih učiteljev iz novih pokrajin se je dosegel sporazum in sedaj se pri najvišjem računskem dvoru in Rimu (Corte dei Conti) vrši registracija odlokov, s katerimi so bili učitelji vpokojeni. Opravičeno smemo pričakovati, da bodo učitelji že v juliju dobili izplačano pokojnino, ki jim pritiče z zastanki vred.

Celo Francijo vleče.

Prav gotovo se danes v Franciji največ govori o drznem vodji monarhistov Daudetu, ki je tako lepo pobegnul iz ječe. Zginil je ko kafr. Eni so ga baje videli v Belgiji, drugi trdijo, da je na aeroplanu pobegnul v Švico, monarhisti pa zagotavljajo, da je njih vodja skrit nekje v Franciji. List »Action Francaise« tudi priobčuje vsak dan uvodnike z Daudetovim podpisom. To politično neznansko jezi. Pred tremi dnevi je zaprla urednika Pujoa od »Action Francaise«, češ, da je on pomagal Daudetu pri begu. Še isti dan popoldne je 500 »camelotov« demonstriralo pred zbornico. Šele po hudem pretepu je policija razgrajaje razgnala.

Vojaško službo

so znižali v Franciji od 18 mesecev na 12.

Knjižni teden.

Po celi državi se vrši knjižni teden, da se lepe knjige razširijo in da se široke vrste naroda izobrazijo. Da bi si lahko vsak, tudi najrevnejši kupil knjige, se ta teden prodajajo knjige po znižanih cenah in sicer z 10% popustom na vse knjige.

V soboto bodo knjigarne odprte do 9. zvečer. V nedeljo 3. julija bodo odprte od 8. zjutraj do 9. zvečer.

poslali v neko gimnazijo v pariški okolici. Po preteku dveh let so ga poslali domov.«

»Zakaj?«

»Zaradi obnašanja. Zapazili so, da je ponoči skrivaj uhajal in ga po cele tedne ni bilo. Izgovarjal se je pa, da je bil doma. Rad se je zabaval, staval je pri dirkah, obiskoval je kavarne in javne ples.«

»Je imel denar?«

»Da.«

»Kdo mu ga je dajal?«

»Njegov hudi duh, mož, ki je dečka za hrbtom njegovih staršev zapeljeval, ga pokvaril in vzgojil iz njega lažnivca, potepuha in razuzdanca.«

»Daubrecq?«

»Daubrecq.«

Klarisa Mergy je skrila svojo zadrženo in potem trudno nadaljevala: »En dan potem, ko je moj mož nesrečnega otroka pognal iz hiše, nam je Daubrecq v nesramnem pi-

Porabimo ugodno prliko, da nam kupimo po znižanih cenah lepe in dobre knjige!

VII. ljubljanski velesjem.

Obiščite ga od 2. do 11. julija t. l. 30% popust na italijanskih in 50% na jugoslovanskih železnicah. Jugoslovanski vizum L 10. Te olajšave so deležni oni, ki kupijo izkaznice po L 12 pri sejmškem komisarju: Agenzia Čehovin, Trst, Viale XX. Settembre 65. Na željo preskrbi sejmški komisar vsem interesentom, ki stanujejo izven Trsta jugoslovansko dovoljenje. Interesenti naj določijo potni list in L 12 za izkaznico, L 10 za vizum in L 5 za poštne stroške.

Potniški avto.

Ker je v nedeljo na Barbani shod, bo vozila Ribijeva korijera poleg običajnih voženj še ob 5. uri do Gradeža. Treba se je pa prej prijaviti. Za tja in nazaj stane za osebo 20 lir.

Ob nedeljah in praznikih vozi korijera na Čepovan ob 7.30. Ob isti uri tudi v Gradež.

Bankovci,

ki jih je izdajala Banco di Napoli in Banco di Sicilia so vzeti iz prometa 30. junija t. l. Do 31. decembra 1930 jih pa lahko zamenjate pri državnih blagajnah.

Znižanje najemnin.

Ker se je lira zboljšala bodo morali hišni gospodarji znižati tudi najemnine. Po drugih mestih se je to že zgodilo. V Gorici so tudi že imenovali poseben odbor, ki mora do 15. junija to zadevo rešiti.

Zajčjereja.

Zavod za pospeševanje obrti nam piše, da se namerava tudi v Italiji bolj na široko vpeljati zajčjereja. Tu ne gre toliko za meso, marveč bolj za kožuh in kožo. S tem bi se povzdignila domača kožuharska ter klobučarska obrt. Italija mora letno uvažati do 10.000 zajčjih kož. Svoje potrebe bi pa potem lahko z domačo izrejo krila. Franciji vrže n. pr. kunčereja letno do 3 milijarde frankov.

Nov polet čez Atlantski ocean.

Znani ameriški zrakoplovec Byrd, ki je lansko leto prvi preletel severni tečaj, se je v torek 29. m. m. predpoldne po več odpovedih končno dvignil v zrak, da napravi pot iz Nju Yorka v Pariz in nazaj. Ko pišemo te vrstice je Byrd, če mu je sreča mila, že zmagal najtežji del — široki ocean — in je že dosegel evropsko celino. Tozadevnih poročil pa še nimamo. Byrdov zrakoplov se imenuje »Amerika« in ima tri motorje. Poleg Byrda so v zrakoplovu še tri druge spremljevalne osebe. Če se polet posreči, bo to nov rekord v zrakoplovstvu, kajti večje število oseb vožnjo seveda samo obtežuje.

Maurice Leblanc:

Skrivnostno oko.

(Doživljaji Arsena Lupina.)

»Ne, toda na dan moje poroke, ko je Louis Prasville, ki je kljub Daubrecquovi prepovedi bil za pričo pri poroki, prišel domov, je našel mlado damo, ki jo je ljubil, operno pevko, mrtvo, zadavljeno...«

Vedelo se je, da jo Daubrecq že par dni nadleguje, več pa se ni vedelo. Bil je nemogoče ugotoviti kdo je v Prasvillovi odsotnosti stopil v hišo. Niti ene sledi ni bilo mogoče najti, niti ene.«

»In Prasville?«

»Za Prasvilla in za nas je bilo jasno. Daubrecq je hotel devojko odpeljati, ona se je branila in on jo je v svoji divji jezi zadavil. To»

da ker je bilo vse to nedokazljivo, ga ni policija niti nadlegovala.«

»In potem kaj je bilo z njim?«

»Dolga leta nismo nič slišali. Vedeli smo, da je vse zaigral ter da se potika po Ameriki. Počasi sem zabila na njegovo jezo in grožnje. Bila sem pa tudi presrečna, da ki na kaj drugega mislila kot na svojo ljubezen in na zdravje svojega sina Antona.«

»Antona?«

»Da; to je pravo ime mojega starejšega sina; nesrečnež je vsaj to storil, da je popolnoma zakril svojo preteklost.«

Lupn je obotavljaše prašal:

»Kaj je Gilbert... začel...«

»Ne vem vam povedati... Gilbert — tako ga raje imenujem da zakrijem njegovo pravo ime — Gilbert je bil že kot otrok prav tako ljubezniv kot je zdaj, toda len in razbrzdan. Ko je imel 15 let smo ga

smu pokazal vso svojo zlobo s katero se mu je posrečilo najinega sina pokvariti. Tako je končal pismo: Najprej poboljševalnica, potem pred poroto in za dober konec vislice.«

»Kaj,« zavpije Lupin, »torej je Daubrecq tisti, ki je zdaj spet razpredel svoje mreže?«

»Najbrže je to le slučaj. Grozna prerokba je bila le njegova srčna želja. Toda kako me je preplašila. Moj drugi sin, moj Jacques, je prišel na svet. Tedaj sem bila bolna. Vsak dan smo dobili obvestila o novih lumparijah Gilbertovih. Zato smo razširili govorico, da je šel v tujino in tam umrl. Žalostno življenje smo živeli. Še slabše je pa prišlo, ko je neka politična zadeva mojega moža vničila.«

»Kako je do tega prišlo?«

»Par besed vam to pojasni. Ime mojega moža je na listi sedemindvajseterih.« (Dalje.)

Zračna trdnjava.

Ameriško mornariško ministrstvo je odobrilo načrt nekoga Nemca za največji zrakoplov na svetu. Zrakoplov, ki bo stal 5 milijonov dolarjev, bo dolg 238 metrov. Imel bo poseben krov, na katerem bo nosil pet letal. Posadka zrakoplova, ki šteje 45 mož, bo oborožena s strojnimi puškami. V zračni trdnjavi bodo tudi topovi.

Higijenska razstava

na ljubljanskem velesejmu je popolnoma prenovljena. Razdeljena bo v oddelke po strokah, odnosno panogah medicine. Najzanimivejši bodo anatomske in histološke odsele, kačoč sestavo človeškega telesa v slikah, modelih in preparatih. Oddelek za higijeno dojenčka in malega deteta. Protialkoholni oddelek. Oddelek za osebno higijeno. Oddelek za spolne bolezni. Oddelek za ženske bolezni. Oddelek za živila. Oddelek za šolsko higijeno. Oddelek za stanovanjsko in naselbinsko higijeno. Kirurško operativni oddelek bo kazal rezultate današnje moderne operativne tehnike. Oddelek za nalezljive bolezni. Oddelek za jetiko pa bo poseben izčrpen in bo učil, kako za tirati to belo kugo.

Tržne cene

dne 30. junija 1927.

Česen 90 cent. do 1 kg; šparglji L 1 do 1.70 kg; zelje 80 do 90 cent. kg; repa 80 cent. do 1 L kg; korenje 80 cent. do 1 L kg; čebula L 1 do 1.50 kg; pesa 60 do 70 cent. kg; fižol navadni L 1.80 kg; cocks L 2.20 kg; solata 50 do 60 cent.; melanzane L 2.60 do 2.80 kg; krompir 60 do 70 cent. kg; peveroni L 3 do 3.30 kg; paradizniki L 1.40 do 1.60 kg; grah L 1.20 do 1.60 kg; peteršilj 90 cent. do 1 L kg; radič 80 cent. do 1.2 kg; špinača L 1.10 do 1.30 kg; fižol v stročju 80 cent. do 1 L kg; vrzote 70 do 80 cent. kg; bučice 40 do 50 cent. kg; pomaranče 40 do 60 cent. komad; črešnje L 1.20 do 1.90 kg; smukvice L 5 do 6 kg; limone 15 do 20 cent. komad; hruške L 1.40 do 1.80 kg; breskve L 1.40 do 2.50 kg; slive L 1.20 do 1.40 kg; sveže maslo L 15 do 16 kg; presno maslo L 18 do 20 kg; mleko L 1 do 1.20 liter; jajca 50 do 60 cent. komad.

Grozen zločin.

V soboto okoli enajste sta dva neznanca pristopila pri goriški pošti k avtomobilnemu izvoščeku Alojziju Batiču, ki vozi z avtomobilom št. 13. Domenila sta se z njim za vožnjo. Drugo jutro so našli avto na stranski cesti blizu redipuljskega pokopališča. Avto je bil prazen, a oškropjen zlasti pri soferjevem sedežu s krvjo. Manjka tudi en del pri aparatu. Šofer in neznanca so izginili brez sledu. Brez dvoma se je dogodil v temni noči strašen zločin. Žrtev je prav gotovo šofer.

Policija pridno išče sledov. Dosedaj še nima zločincev v rokah. Domneva se pa, da sta neznanca osebno po kratkem boju zvrli v Sočo na mostu pri Zdravščini. Okrog polnoči so namreč ljudje čuli brniti neki avto čez most, kjer se je za hip ustavil. Zločinci so pa potem avto zapeljali do bližine redipuljskega pokopališča. Čemu so izvršili tak zločin, se vprašujejo vsi? Mogoče zato, ker so se hoteli zločinci iznebiti žive pričke kakega njihovega nočnega zločina ali pa vsled osebnega maščevanja.

Vsekakor je prvo verjetnejše. Prvo sled je pokazal neki Anton Modest, ki se je v noči zločina javil orožnikom, da so ga okoli enih napadli na omenjeni samotni cesti zakrinkani roparji. Vrgli so ga na tla, hudo ranili in mu vzeli 12 lir ter kolo. Modesta so prepeljali v bolnišnico. Neki Batičev tovariš šofer je pa na policiji izjavil, da bi utegnil spoznati nočna potnika, ki

ju je Batič vozil, če bi mu jih predstavili. Ko so tega šoferja peljali v bolnišnico v Gradiško k Modestu, je šofer brž potrdil, da je Modest eden izmed dveh neznancev. Ravnar Modest je zdaj pod skrbnim varstvom. Morda se bo v prihodnjih dneh posrečilo razvozlati zagonetko avtomobila št. 13.

Društveni domovi.

Razvoj katoliških organizacij nujno zahteva namenu primernih društvenih prostorov. Zato opazujemo, da so si kat. organizacije v Nemčiji, Čehoslovaški, Italiji in v Jugoslaviji zgradile lepe, ponekod naravnost veličastne domove, ki so najjasnejša slika zavesti in požrtvovalnosti. Samo nemško udruženje kat. rokodelskih pomočnikov šteje nad 300 krasnih društvenih stavb.

Pri nas smo v tem oziru še daleč odzadaj. Gospodarske razmere so pretežke, da bi mogli misliti na zidanje društvenih domov, ko ni ponekod niti lastnih, zidanih hiš in cerkva. Predvojno društveno delo je bilo komaj v prvem razvoju in potreba lastnih domov se je zdela

premnogim drugotno vprašanje. Kar je bilo takrat težko, je postalo iz navedenih razlogov po vojni še težje. Zato nam statistika društvenih domov ne nudi razveseljive slike. Po vsej Goriški imamo komaj par primernih društvenih prostorov, ki so pa v pretežni večini last naših zadrug. S tem večjim veseljem pa ugotavljamo, da so zadnja leta z velikimi napori bili sezidani društveni domovi v Vrhpolju, Podragi in Marijin dom v Grgarju.

Preteklo nedeljo so otvorili novi društveni dom v Podragi. Stavbo je blagoslovil preč. g. župnik Iv. Kovač iz Št. Vida, nakar se je v novih prostorih vršila za povabljenem pomembna akademija. Med akademijo je v prekrasnem govoru očrtal pomen društvenih domov č. g. zvezni tajnik. Koliko nerodnosti, pijančevanja in razdivjanosti so preprečili prosvetni domovi! Vsak, kdor ljubi telesno in moralno zdravje mladino, ne more lepše pokazati trajne ljubezni do nje, kot da ji pomaga postaviti dom. Zato izrekamo tem potom javno pohvalo požrtvovalnim Podražanom, ki so z velikimi žrtvami postavili mladini lastno društveno streho. Bog naj vsem tisočero povrne!

Kaj je novega na deželi?**Št. Maver.**

Prosvetno društvo »Skala« se vsem, ki so prireditvi 19. junija pripomogli do sijajnega uspeha, toplo zahvaljuje.

* * *

V »Edinosti« je neki »sosed« skrupal nesramno poročilo o naši prireditvi. Pohvali sicer igranje in zlasti petje, toda ne more si kaj, da ne bi zopet na društvo pljunil. Očita namreč, da je društvo na koncu priredilo ples, da bi moralo to opustiti s stališča odkritosrčnosti itd. — Podpisani društveni predsednik izjavljam, da je trditev, da bi društvo priredilo ples nesramna in nizkotna laž, poročena iz zavisti. Pri odborovi seji je bilo celo sklenjeno, da se naprosi gostilničar, naj za ta dan prepove harmonikarju vstop v gostilno. Po prireditvi je nekdo na svojo pest poslal po harmoniko. Ko sem stopil h godcu in mu velel, naj neha, je odgovoril, da je dobil ukaz gosti od osebe, ki se ji ne more zoperstavljati. Isto je potrdil gostilničar. Društvo ni priredilo plesa in ne nosi nikake odgovornosti. Zdaj naj pa dopisnik »Edinosti«, ki se skriva pod imenom »sosed«, še naprej laže!

Vendramin Franc, predsednik.

Vojsko.

Na praznik presv. R. T. je nastopil poleg Mrzlorupske godbe tudi na novo ustanovljeni društveni pevski zbor pod vodstvom domačega pevovodje Ivana Rijavca z 28. močmi. Lepo je bilo prisostvovati tej svečani procesiji. Ko smo dobili blagoslov, je najprvo zaigrala godba, na to je pa zadonela lepa evharistična pesem iz mladih krepkih grl. Pesem je sicer precej težka, a je bila zelo dobro podana. Lepo je to, da imajo mladi pevci smisel se žrtvovati tudi za čast božjo. Vsa čast mlademu pevovodju! Obilo uspeha se obeta mlademu zboru, ki je ustanovljen komaj 4 mesece. Morda se ne bom nikomur zameril, če svetujem, da bi se s tem zborom pomnožil in zboljšal tudi cerkveni zbor, ki šteje samo 8 pevcev.

Udeleženec.

Nemški Rut.

Prvikrat po vojni priredi naše prosvetno društvo »Novi vrh« v teh visokih in tihih krajih veselico. Na sporedu je igra: »Na Visokem« in šaloigra »Eno uro doktor«, par deklamacij in par pesmi tudi. To se bo zgodilo v nedeljo dne 3. julija ob 3. uri popoldne. Vabimo vse

naše ljudi iz Baške doline, da naša dan obišejo. Prireditev bo nudila vsakemu par ur duševnega razvedrila. Torej vsi ta dan v naš romantični kraj, v svež, planinski zrak!

Dne 25. t. m. smo položili k zadnjemu počitku vrlo mater in ženo Kemperle Nežo, iz hiše št. 20, po domače »pri Blažku«. Imela je komaj 30 let. Poročena je bila 5 let. Skrbnemu in značajnemu možu naše iskreno sožalje! Rajnica pa naj v miru počiva!

Od nas je šlo okrog 30 fantov v Francijo in Belgijo. Pridnejši in varčnejši pošiljajo tu pa tam kaj denarja domov. Sedaj se nameravata izseliti v Francijo dve družini.

Letos bo sena dovolj in letina nam obeta obilo, sadu. Z znojem napojena polja so v polnem zorenju. Resnično so z znojem napojena ta polja. Če pogleda človek preko njiv n. pr. v Grantu, kjer skoro vsa polja vise na strmih pobočjih in jih mora naš človek obdelati le z roko ter gnoj znesti nanje na hrbtu, se mora čuditi in priznati: Naši ljudje so pridni in čudovito vztrajni, in gorko ljubijo to našo zemljo.

Biljana.

Pred nedavnim je doživela Biljana lepo slovesnost. Imeli smo procesijo s kipom presv. Srca Jezusovega. Vsi farani so kar tekmovali, da je ta redka cerkvena slovesnost lepo potekla. Dosti hvale gre seveda družbenicam in pa dekliskim krožkom.

Sv. Višarje.

Pota na Sijon žalujejo, samevajo. Mati božja na sv. Višarjah sameva in čaka, ni več tako obiskovana, kakor poprej. V veliki meri so temu vzrok nove meje med Višarjari in Avstrijo ter Jugoslavijo. In vendar je Marija višarska ravno ista, ravno tako milostna in ljubeča kakor prej. In zato, kaj naj rečem? Na vrhu Višarij stoji svetišče, v katerem je tabernakelj Gospodov in nad njim starodavna, milostna podoba Matere Njegove. Toliko solnca, toliko tolažbe in miru je skritega tu na tem vrhu za vaše trudne, miru potrebne duše, o Primorci! — Oh, vaša vera morda ni več tako trdna in otroška, kakor pred vojno? Včasih ste peš prihajali in toliko vas je prišlo, da se je Materi Mariji razjasnil obraz. Zakaj vas ni več? Ne potrebujete več Marije? — Če so drugigm pota zaprta, da morejo le še od daleč s hrepenenjem gledati

to hišico Materino, Vam so pota odprta do nje. Pridite vsaj vi drugi, ne pustite Marije samevati, ker vas rada vidi, ker bi vam rada pomagala. — Za prenočišča tam gori vam ni potreba nič skrbeti. Cerkev ima na razpolago več postelj in sploh 4 hiše za romarje, kamor jih gre, kolikor jih pride. Ni vam potreba drugega, kakor da iz cerkve grede stopite po strmih stopnicah do župnišča pod cerkvijo in tam boste zvedeli, kje boste spali. Vendar je pa svetovati, da večja romanja naprej javijo svoj prihod, ker se tako lažje vse vredi (naslov: župni urad, P. Camporoso in Val Canale.) — Upali smo, da bo slovesno blagoslovljenje novih zvonov že ob otvoritvi 24. junija. Priprave ogrodja v zvoniku so se pa zavlekle, tako, da se bo blagoslovljenje, kakor tudi obešanje zvonov izvršilo dne 24. junija. Oskrbništvo sv. Višarij.

Goče.

Telovadni odsek na Gočah priredi s sodelovanjem telovadnih odsekov gorenjevipavskega okrožja v nedeljo 3. julija ob 3. uri popoldne na Gočah javni telovadni nastop s sledečim sporedom: 1. Proste vaje članov. 2. Proste vaje članic. 3. Simbolična vaja »Slepčeva tožba«. 4. Simbolična vaja: »Gor čez jezero«. 5. Telovadba na orodju. 6. Skupine. 7. Pohod. Telovadba se bo izvajala na Strmcu, malo vzvišenem kraju tik Goč, odkoder je krasen razgled po vipavski dolini. Igra godba iz Mirna. Prijatelji poštene zabave ste lepo vabljeni. Le v izredno slabem vremenu se prenese prireditev na prihodnjo nedeljo.

Vederjan.

Prireditev, ki jo je imelo naše Prosvetno društvo v nedeljo 26. t. m. je prav lepo izpadla. Čutimo prijetno dolžnost, da se najlepše zahvalimo gospodarjem, ki so dali na razpolago prostor za prireditev, nadalje izrekamo najlepšo zahvalo od poslancem Prosvetne zveze, številnim udeležencem in vsem, ki so pripomogli prireditvi do lepega uspeha. Bog živi. — Odbor.

Podmelška okolica.

Cesta po Baški dolini je v zelo slabem stanju. Razrušena je skoro še ravno tako kot ju je pustila lanska povodenj. — Nekje v tučkajšnji okolici je gostilna, ki si s svojim napisom gotovo ne bo pridobila gostov. — Na Ilovci so odvedli v zapor 28-letnega moža, ki se je poročil pred dobrim mesecem. Radi tihotapstva je bil obsojen na nekaj čez eno leto. Ker se ni hotel odzvati oblastvenim zahtevam, so prišli karabinerji na lice mesta in ga odgnali. Baje bo moral sedaj sedeti tri leta. — Tekom zadnjega meseca so si vzele življenje 3 osebe, dve ženski in en fant. Ena na Koritnici, druga na Bukovem, doma iz Tribuše in tretji na Ponikvah. Kaj jih gnalo v žalostno smrt, ne vemo, najbrže zmešan razum.

Vabilo

na občni zbor Katoliškega tiskovnega društva v Gorici, ki se bo vršil v četrtek dne 14. julija ob 13³⁰ v Katoliški tiskarni v Gorici.

Dnevni red:

1. Predsednikovo poročilo;
2. Tajnikovo poročilo;
3. Poročilo o bilanci;
4. Poročilo nadzorstva;
5. Volitve nadzorstva;
6. Samostojni predlogi;
7. Slučajnosti.

Z združnim pozdravom:

Načelstvo.

Gorica, 1. julija 1927.

Čl. 8 združnih pravil: Občni zbor je v prvem sklicanju sklepčen, če je navzoča najmanj tretjina članov, v drugem sklicanju, ki se vrši pol ure pozneje, je sklepčen ob vsakem številu navzočih.

Dornberg.

Preteklo nedeljo popoldne nas je obiskal sedanji goriški prefekt com. Cassini. Občinsko načelnštvo mu je napravilo slavalok in okrasilo cesto pred občinskim uradom. S posebno vneto sta delala za lep sprejem tudi naš živinozdravnik in zadnji župan. Ob slavaloku se je nabralo številno občinstva. Na povabilo obč. načelnika mu je pevski zbor zapel »Na nebu zvezde sevaj« in Mavovo »Tinico«. Naročeno je bilo tudi pritrkovanje. Govoril je goriški fašistovski tajnik Cacese. Žal, da ga ljudstvo v veliki večini ni razumelo. Med svojim govorom je posebno hvalil kmetski stan. Našo inteligenco je dolžil hujskanja in povedal, da bo občutno zadeta. Mi kot priprosto kmetsko ljudstvo ljubimo in spoštujemo naše izobrazbenice, ker vemo, da so sinovi priprostih staršev in da delajo za naše gospodarstvo in naš kulturni napredek. Bilo je tudi blagoslovljanje zastave, kateri je »Balila« prisegla zvestobo. Gostje so obiskali nato šolsko veselico, a so kmalu odšli v Občinski dom k banketu. Občinstvo bi bilo bolj navdušeno, ko ne bi ostal v njem spomin na obisk nekdanjega videmskega prefekta Pisentija.

Pismo iz Francije.

Creutzwald, 27. junija 1927.

Dne 19. jun. smo imeli krasno slovesnost. Na povabilo našega bratskega društva sv. Barbare iz sednega L'Hopitala smo se udeležili v polnem številu razvitja in blagoslovitve nove društvene zastave. Poleg slovenskih društev, so bila udeležena tudi češka, poljska in nemška društva, s katerimi delujemo roko v roki, ne oziraje se na narodnost. V krasnem jutru je zaplapolalo sedem zastav s podobo sv. Barbare, ki je naš simbol in zaščitnica nas rudarjev trpinov. V veličastnem sprevedu iz postaje ob zvokih društvene godbe iz Merlebacha in nemškega Mladinskega društva smo korakali po okrašenih ulicah in pod slavaloki do župne cerkve, kjer smo sprejeli v svojo sredo novorazvito zastavo. Blagoslovitev je izvršil slovenski duhovnik č. g. Zupančič iz Pas de Calais s pozdravnim nagovorom. Nato se podamo v društveni lokal, kjer je bila prosta zabava, razni govori in izročitev daril. Slavnosti se je udeležil tudi generalni tajnik izseljeniškega urada iz Pariza, ki je obljubil da bo deloval na to, da dobe tukajšnji Slovenci svojega duhovnika in učitelja. Nato je bila slavnost zaključena in razšli smo se veseli in zadovoljni.

Naj omenim, kako je tukaj. Leto za letom slabše. Nižanje plače, teror in redukcija. Ker Francija z lastnimi močmi ne more vzdrževati svoje industrije, je prva povojna leta vabila delavne moči iz drugih držav. Zlasti rudniki za železo so rabili delavcev. Toda ker je ravno na teh rudnikih najnapornejše delo in slaba plača, je poiskal vsakdo primernejše delo in boljše plačo. In posledica tega je bila, da se je delavstvo po drugih obratih namnožilo, železni rudniki so pa še vedno vabili delavce iz inozemstva. Ker je bil dotok tujcev leto za letom večji, se je pojavila lanskega leta brezposelnost. V januarju je bilo brezposelnih nad 80.000. Nato je vlada ustavila preseljevanje ter je zaprla meje. Kdor je pa tukaj in hoče domov, ima silne težkoče z dovoljenjem za povratek.

Še nekaj o tukajšnjem prebivalstvu. Ti dve veliki in bogati deželi na prirodnih in podzemskih zakladih z večina nemškim prebivalstvom, je Francija po vojni dobila. Včasih pridem v razgovor s kakim

domačinom, kako je bilo takoj po zasedbi in pravijo, da so jim tudi rekli Francozi, če komu ni prav, naj pa gre v Westfalijo. Toda Nemeč je rekel: »Tu sem rojen in tu ostane«. Toda sedaj so se razmere že ublažile. Francozi so pa tudi veliko popustili, ker so vodilni politiki uvideli, da je boljše živeti v prijateljsstvu s tehnično izobraženim šestdesetmilijonskim narodom. Sedaj sta v mirnem sožitju oba naroda. Uraduje se dvojezično, v šolah imajo dodatne ure za nemščino ter pri društvenih in drugih kulturnih prireditvah jim ne delajo nikakih ovir. Celo pesem »Die Wacht am Rhein«, se čuje. Sedaj pa pozdravimo vse čitatelje »Goriške Straže« posebno iz Cerkna in okolice in bi radi videli kakšen dopis od nas. Naše misli nam vedno uhajajo tja čez visoke Alpe, kjer so tekle naše zibelke in kjer želimo, da bi bil tudi naš grob. Pozdravljamo naše družine in prijatelje!

Obid-Golja.

(O živahnem delovanju naših društev se lahko bolj natanko počitate iz »Našega Čolničca«. Ured.)

Iz dežele vitkih palm in vedno cvetočih oleandrov...

Kajira, dne 23. junija 1927.

Je dežela faraonska s slikovito prestolico Kajira, ki je nudila tukajšnjim Slovincem in Slovenkam priliko diviti se na lepi veselici tukajšnjega »Slovenskega društva« dne 22. maja t. l. Kot prvo točko naj omenim »Venček narodnih pesmi«. Nikdar mi ne pojde iz spomina lepa živa slika naših čvrstih društvenih pevk, ki so bile v pestrih narodnih nošah. Pod spretnim vodstvom voditeljice društvenega zbora g.čne Rože Škabar in g.čne Anice Martelanc, spremljevalke na glasovirju, so prav lepo izvajale naše narodne pesmi in žele mnogo pohvale.

Z »Majnikova« pa so se odločile naše zlatolase Vile opevati prihod Vesne, v deželo vitkih palm in že itak vedno cvetočih oleandrov... Sledila je L. Turšičeva bajka s petjem v treh dejanjih: »Izgubljeni raj«. To je oni raj, katerega sta izgubile Marjana in Nežka v onem lepem času, ko so se sprehajale po naših gozdovih še zlatolase vile, povodnji mož in palčki... Kar brez obzira so lepega dne zbudili našo Nežko g.č. Pavlo Ravnikarjevo, voditeljico društvene dramatike, katera je pod hrastovim drevesom sladko spavala in lepo sanjala o sami kraljici! In ta kraljica? Lepa kakor rožni cvet je bila g.č. Petrina Pegan, katera je vlogo kraljice izborna rešila. In Marjana! G.čna Režika Zwölf, društvena predsednica, nam je v vlogi Marjane predstavljala pravi slovenski tip naših strin in tetk, katere vedno rade slišijo na lepo ime Marjana. Da ne pozabim sosede Urške, g.čne Ide Kerkočeve, katera je v dobrem sporazumljenju s strino Marjano svojo vlogo lepo rešila ter nam je v narodni noši dobro deklamovala »Zlato čašo«; Cirila je pa krepko nastopila z deklamacijo: »Soči«.

G.čni Fani Saksida, g.čni Angeli Jančič in g.čni Mariji Mozetič častitamo k lepim uspehom v vlogah markize, baronice in dvorne ceremonijevke. Konečno se v tretjem dejanju proslavlja vrnitev Marjane in Nežke v njuno skromno hišico z globoko resnimi besedami našega S. Gregorčiča:

Ne v dvoranah bogatinov
Kjer blesk zakladov me slepi,
Kjer dom seljaških je trpinov
Rešitve zor se nam žari!

Z uprizoritvijo te lepe igre smo preživeli Slovenci in Slovenke nekaj veseli uric v krogu svojih med svojimi v deželi vitkih palm in vedno cvetočih oleandrov...

Življenje Štefana Radića.

(Nadaljevanje.)

Iz česa sem sklepal, da bodo nasprotniki zmagali. Moja pot v Prago leta 1918.

Med tem sem začel dobivati zanimiva vojaška pisma od pristašev Seljačke stranke najprej iz ruskega, a v polovici 1916 tudi iz italijanskega bojišča. Ta poročila pisana z globokim pogledom v narodno dušo rusko in slovansko sploh ter prežeta od najčistejšega človekoljubja, so mi dala povsem jasno sliko o tem, kaj se je dogajalo na frontah in na njihovi podlagi sem si napravil docela jasen zaključek, kakšen bo konec vojne. In čeprav nisem imel nikakih zvez ne z domačimi vojaškimi krogi, ne z našimi političnimi izseljenci v inozemstvu, sem jaz v svojih govorih v saboru že od leta 1915 nazval antanto (zvezo Anglije, Rusije in Francije) zavetnico Evrope, a Ameriko zavetnico antante. Nadalje sem posredoval radi nečloveškega in divjaškega postopanja nemških čet v Srbiji. Pri neki drugi priliki sem poslal nem. carja Viljema na ruski sibirski otok Sahalin, kjer naj konča kot nekaj Napoleon na otoku Sv. Helene. Kmalu za tem, ko je nastopil vlado novi cesar Karol, sem povedal jasno in odločno, da hrvatska zvestoba ne pomenja in ne more pomeniti zvestobe mažarsko-nemškemu dualizmu (dovladju), ali pa mogoče zvestobo hrvatsko-ogrski nagodbi ali sploh zvestobo nasilnim in suženjskim odnošajem. Ako bodo od nas še nadalje zahtevali, da moramo mi Hrvati ostati udani taki državni ureditvi, bom jaz prvi, ki bom kliknil: »Proč s Habsburgom!« in uverjen sem, da mi bodo sledili zlasti vsi hrvatski vojniki na italijanski fronti.

Radi teh izjav me je hotel tedanji saborski podpredsednik dr. Lukinić odstraniti od 15. 30 ali še več sej. Deloma je hotel to storiti po lastnem nagibu, deloma po naročilu tedanje saborske večine, hrvatsko-srbske koalicije. Ob istem času je ta koalicija kakor sem pozneje doznal, pošiljala vse take moje izjave po zanesljivih poteh v inozemsko časopisje, posebno v Švico, kjer jih je še povečavala in izkrivljala s trditvami, kako je ravno saborska večina burno ploskala tem mojim izjavam in jih živo odobraval ter kako sem jaz govoril za takojšnje zedinjenje s Srbijo.

Oj ta vojaški boben!

Podpisani fantje od 57. pešpolka iz Civitavecchie pošiljajo pozdrave. — Kosmačin Franc, Stanovišče; Oblesčak Jožef, Tolmin; Glazar Ivan, Postojna; Renčel Alojz, Povir; Mužerli Avgust, Lig; Bastjančič Anton, Vrtojba; Brumat Umberto, Miren; Lazar Anton, Mažgerice; Filipčič Andrej, Tatro.

Zajamčeno prvovrstno slivovko od 40—43° prodaja po ugodnih cenah okr. kmet. zadruga Trnovo pri Bistrici.

Prodajam po ceni 10 vagonov bukovih drv suhih. Drva leže tik kodvora na Jesenicah; prodajam francoski vagon ali meja. Vprašajte v hostelu »Pošta« na Jesenicah (SHS.).

Iščem pridno kuharico za boljšo slovensko družino v tržaškem predmestju. Cenjene ponudbe naj se pošiljajo upravi tega lista pod šifro »Kuharica«.

Izkušen strojnik pri parnih žagah in drugih parnih strojih išče službe. — Ta strojnik je Jožef Hrovat v Čezsoči, P. Plezzo.

Prva kmečka gospodarska zadruga v Selu na Vipavskem, p. Cernizza za Goriziana, ima v kleti več sto hl dobrega belega vina. — Cene brez konkurence. Na željo se tudi dostavi na dom. Priporoča se vsem, posebno pa gostilničarjem za običlen obisk.

VIPAVSKA VINA,

namizna in desertna razprodaja po primerni ceni iz svojih kleti Kmetijsko društvo v Vipavi (Vipacco).

POZORI!

Velika zaloga mrtvaških potrebščin 20% ceneje kot povsod drugod. J. Saksida, trgovec z mrtv. predmeti, Dornberg št. 3.

Lloyd Sabauda.

Prihodnje vožnje:

v Severno Ameriko:

»Conte Rosso« 1. 7. 1927.

»Conte Biancamano« 19. 7. 1927.

Iz Genove v Njujork v 9. dne; in

v Južno Ameriko:

»Principessa Giovanna« 15. 7. 1927.

»Principessa Maria« 10. 8. 1927.

»Conte Verde« 25. 8. 1927.

Iz Genove v Buenos Ayres v 13½ dne.

v Avstralijo:

»Re d'Italia« 20. 7. 1927.

Informacije daje in sprejema prednaročila na vozne listke za stopnik

F. Rosich, Gorica,
Via Contavalle št. 4.

ACQUA DELL'ALABARDA

proti izpadanju las.

Vsebuje kinin in je vsled tega posebno priporočljiva proti prehladu in za ojačenje korenin. Steklenica po 6 lir — se dobiva v lekarni Castellanovich, lastnik F. Bollafio, Trst, Via Giuliani 42. — V Gorici, Via Carduci 9 pri Fiegel.

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke v Gorici

Corso Verdi „Trgovski Dom“

Telefon številka 50

Brzjavni naslov: Ljubljanska banka

Delniška glavnica

Din. 50.000.000

Centrala LJUBLJANA

Rezerve

Din. 10.000.000

Podružnice in agencije: Brežice, Celje, Črnomelj, Gorica, Kranj, Logatec, Maribor, Metković, Novi Sad, Novomesto, Ptuj, Prevalje, Rakek, Sarajevo, Slovenjgradec, Split, Trst. Sezonska ekspozitura: Rogaška Slatina.

Vloge na knjižice po 4%

Vloge v tekočem računu lir ali dinarjev, (najugodnejše obrestne mere).

Nakup valut, čekov, deviz in obligacij vojne odškodnine (bonov) po najugodnejših cenah.

Nakazila v tu- in inozemstvo.

Borzni in ostali bančni posli.